

Tentoonstellingen in het Jan Verwey Natuurcentrum

Rob Jansson

Toen de vereniging de beschikking kreeg over de oude bibliotheek kregen we ook de mogelijkheid om te exposeren. Er kwam een permanente tentoonstelling en een wisseltentoonstelling. De wisseltentoonstellingen bestonden de ene keer uit eigen werk en de andere keer uit gehuurde of geleende tentoonstellingen van het Museum voor Natuurlijke Historie (het latere Naturalis) in Leiden. Deze wisseltentoonstellingen werden meestal in de lezingenzaal opgesteld. Dit bracht met zich mee dat er wel eens flink geschoven moest worden als hier een lezing werd gehouden.

Overzicht van de wisseltentoonstellingen in het Jan Verwey Natuurcentrum:

- 1985:** 3 - 25 augustus Vogels op postzegels, ansichtkaarten en kalenderplaten enz.
Oktober Nederland uit water.
- 1986:** maart – april De Ooievaar.
mei – juni Fototentoonstelling over insecten.
september Beeldend kunstenaars in Noordwijk over natuur.
december Mineralen uit vakantielanden.
- 1987:** april Afvalhoop, hoop voor de toekomst?
Zomerperiode Natuur in en rond Noordwijk.
september t/m half oktober Vleermuizen.
- 1988:** 30 maart – 25 mei Noordwijk, een cruydthof.
13 juli – 25 september Duimelijntje.
2 oktober – 23 november Natuur je buur. (Fotoclub X65)
- 1989:** 8 juli – september Dieren, vroeger en nu.
Najaar Vogels van Noordwijk en omstreken.
- 1990:** 3 maart – 2 mei Het leven der walvissen.
12 mei – 2 september Roofvogels.
- 1991:** 1 maart – eind juni Vossen.
- 1992:** 4 april – eind oktober Amsterdamse Waterleidingduinen (met latere aanvullingen over orchideeën en grenspalen).
- 1993:** begin juni – eind oktober Veranderend-landschap in Noordwijk en omgeving.
- 1994:** 20 mei – 30 september Speuren naar sporen.
- 1995:** hele seizoen Vleermuizen.
- 1996:** hele seizoen Paddestoelen.

1997: hele seizoen Kruiden, zoals deze in Noordwijk geteeld en verhandeld werden.

Inmiddels vinden er geen wisseltentoonstellingen meer plaats. In de grote zaal werd een permanente tentoonstelling ingericht met als onderwerp de natuur in en om Noordwijk.

De lezingenzaal is nu alleen voor lezingen ingericht.

En in de bibliotheekruimte vinden allerlei verenigingsactiviteiten plaats.

Zee en Strand

Bij de opening in 1984 was in de grote zaal de permanente tentoonstelling ingericht. Deze was verdeeld in allerlei kleine hoekjes.

In het midden van de zaal verrees de balie van waaruit de suppoost toezicht kon houden. Naast de balie kwam een knutselhoek voor de jeugd waar o.a. ook uilenballen werden uitgelopen.

Rondom de balie verschenen kleine diorama's, zoals een hoekje met water, zee en strand, bos, weiland, een bollenschuur, een kerktoeren, een vitrine met schedels.

Ieder die wat wilde bouwen kreeg zo zijn eigen stukje, als het maar met de natuur in en om Noordwijk te doen had.

In het begin was de tentoonstelling op woensdagmiddag, zaterdag- en zondagmiddag geopend. In de loop der tijd nam het bezoekersaantal af en werd gekozen voor georganiseerd scholenbezoek. Ook werd het tijd voor verandering.

waterhoek

De eerste echte verandering in de permanente tentoonstelling begon in de waterhoek. Deze aanpassing maakte ik samen met een Haagse vriend, Ton van der Made.

Enige tijd later kwam de voorsteven van een mislukt opknapproject van Ab Steenvoorden en mij hier ook in terecht. Deze voorsteven was namelijk van een houten bootje dat eigendom was van de boswachter van Leeuwenhorst, “die mochten wij wel hebben als we hem er maar zelf uithaalden”..

duinhoek

Het probleem was echter wel om een halfgezonken en bovendien erg lek bootje over te roeien naar de niet begroeide overkant van de toch wel erg grote vijver. En dan nog dat loodzware karkas te versjouwven naar het dorp. Helaas was er achteraf gezien niet veel meer aan op te knappen. Nu deed hij dan toch weer dienst in het diorama.

Na een aantal jaren hebben Ab en ik de opstelling verder aangepast, het bos werd veel groter en kreeg een natuurlijker verloop naar het duin. De water- en de strandhoek werd veel realistischer.

De balie verhuisde naar de ingang.

We maakten een begin met de opgezette vogels van hun voetstuk te verwijderen om ze in een zo natuurlijk mogelijke houding te verspreiden in de diorama's.

In 1998 hadden Ab en ik het snode plan opgevat om de permanente tentoonstelling volledig qua opzet te veranderen. In het midden zou een diorama van 40 m² verrijzen, waarin bos, weiland, duin en strand op een natuurlijke wijze in elkaar overliepen. Dat was even schrikken voor het bestuur, wat dachten die twee snotneuzen wel.

Maar toen de kogel eenmaal letterlijk en figuurlijk door de kerk was werd de complete zaal in één avond leeg geveegd door een aantal zeer enthousiaste slopers en verdween het geheel in een grote Puttenbak met een enorme kop erop. Er werd binnen zelfs een motorkettingzaag ingezet. Het laat zich raden door wie.

strandhoek

Dat het wel eens schortte aan de onderlinge communicatie binnen onze vereniging blijkt uit het volgende.

Toen de volgende morgen de stofwolken nauwelijks opgetrokken waren stonden er twee begeleiders (Ibolyka Meijer en Ineke van Dijk) voor de deur. Zij hadden tot taak twee schoolklassen bezig te houden. Ik denk dat er vast en zeker even achteruit geboden werd bij het zien van de compleet lege zaal.

Ineke van Dijk en ondergetekende hadden bovendien nauwelijks ervaring met het rondleiden van schoolklassen. Hoezo vuurdoop. Maar zeer geroutineerd werden de 40 kinderen prima bezig gehouden. Als compliment werd door de

begeleidende leerkracht een nieuw gevelbord gemaakt.

In de superlege zaal werd letterlijk een ruggengraat neergezet waarop de permanente tentoonstelling geplaatst zou worden. Voorheen stonden de diorama's op de grond, maar dat was voor de toeschouwers te veel gebuk.

We moesten er onderdoor kunnen kruipen om alles vast te kunnen zetten, de ondergrond van het bos moest stevig van hout zijn ivm de te dragen bomen, en de bodem van het duin werd van papiermaché en kippengaas gemaakt. Nadeel hiervan was echter wel dat je niet zomaar over de duinbodem kon lopen, je moest goed nadenken waar de steunpunten waren en dan ging het wel.

Bomen, struiken, planten, bladeren, zand, schelpen, paaltjes, prikkeldraad werden verzameld om het diorama in te kunnen richten.

Ik weet niet meer wat ik allemaal achter in mijn auto gepropt heb, maar er gingen toch wel veel vreemde zaken in.

boshoek

Zo had ik een omgezaagde holle boom zien liggen naast het huis van de boswachter aan de Wassenaarseslag, kennelijk verzameld voor enig doel. Diezelfde avond na een lezing besloten Ab en ik dit geval te confisqueren en reden we 's avonds heel laat nog naar de bewuste plek. Lange tijd stond deze holle boom in het diorama met een Bosuil erin.

Dit herinnert me ook weer aan iets anders. Ab en ik waren eens op stenen of zoiets uit op de gemeentelijke vuilstort. Daar vonden we toen een schouderblad van een walvis. Ook raar, wie gooit dat nou weg!!

Wij dat geval op een oude ladder versleept naar de provinciale weg, waar Ab's vader met de auto klaar stond. Het bot in het natuurcentrum gelegd en pas veel later bleek dat het bot eigendom van Krijn

Giezen was, die dus op de gemeente werf een opslag had van dit spul. Oeps!

We mochten het nog lang in bruikleen hebben en inmiddels is het bot weer naar de rechtmatige eigenaar teruggekeerd.

bollenschuurtje

Maar nu weer terug naar het diorama. De opgezette dieren kwamen uit de oude diorama's, maar ook uit schenkingen van diverse mensen. Het zou veel te kostbaar worden om er nieuwe preparaten in te verwerken, natuurlijk wel veel mooier, maar ja. We hebben zo veel mogelijk getracht met beperkte middelen te werken. Het diorama werd omringd met houten panelen met veel glas en kleine doorkijkjes waar achter iets gebeurde. Zodoende overzie je niet direct het geheel en word je gedwongen om te gluren en te struinen. Het was ook een bewuste keuze om niet alles van naambordjes te voorzien. Want ook dan is het speurend effect weg.

Dat we met zijn tweetjes tot diep in de nacht zijn doorgegaan met bouwen zal menig passant zijn opgevallen. Maar in drie maanden tijd stond het diorama dan toch. Het leren zien en beleven, was de boodschap.

bovenaanzicht strand

Deze formule bleek zeer aan te slaan bij de jeugd en het diorama wordt nog steeds goed gebruikt bij de vele schoolbezoeken en de inloopzaterdagen. Helaas zal er in de toekomst geen ruimte meer zijn om een vaste expositie van dit formaat kwijt te kunnen.

We hebben toen geluk gehad met de ons aangeboden ruimte.

Eigenlijk zou je toch mogen verwachten dat een plaats als Noordwijk de natuur hoog in het vaandel heeft staan. Hoeveel mensen komen in de weekenden en in de vakantie niet van de natuur genieten en wat is er dan mooier dan dat je ze iets kunt meegeven van de liefde voor de natuur. En daar moet je vroeg mee beginnen, namelijk bij de jeugd.

Je kunt zoveel laten zien op plaatjes en op het Internet, maar wanneer je kinderen zelf een veer van een Bosuil onder de microscoop laat bekijken of ze uilenballen laat uitpluizen dan zie je in hun ogen een glinstering komen. Diezelfde glinstering maakte mij in mijn jeugd een bevlogen natuurmens.

Een natuur ontdekcentrum annex bezoekerscentrum kan toch niet ontbreken in de gemeente Noordwijk?

WITTE WEEKBLAD NOORDWIJK 68 WEEK 26/550

Natuurfanaten in Jan Verweynatuurcentrum

Diorama biedt fascinerend schouwspel

Noordwijk - Sinds mei kunnen vogelliefhebbers en andere natuurfanaten weer terecht in het Jan Verwey Natuurcentrum aan de Noordwijkse Weteringkaade. In de voormalige bibliotheek kunnen bezoekers terecht voor allerlei informatie over de natuur om en nabij Noordwijk.

Kinderen leren veel in het Natuurcentrum. (Foto: Els Kat)